

7 TIDENS GLÄDJE.

Saima n:o 37 11.IX 1845

Den pjunkande låt öfver bristande lefnadsglädje hos nu lefvande slägte, hvari ett för sin pjåkighet väl känt blad nyligen utbrutit, skulle väl icke förtjena omordas, om den icke kunde anses för uttryck af en större allmänhets i vårt land dufna sinnesstämning. Vi anse derföre, att några ord angående arten af denna mattighet icke skola sakna sin användning på förhandenvarande förhållanden. Och litet hvar torde medgifva, att föga någonstädes med mera skäl kan ifras mot en rådande tröghet och liknöjdhet än i detta land. 10

För sig är det redan en föga rolig sak, att höra någon människa klaga, att hon icke har roligt.¹ Ty man vet då förvisst, att den klagande är en lättling, och det har ringa nöje med sig att se människor förläfa sin dag i lättja och overksamhet. Der man åter ser verksamhet råda, der är man äfven säker att träffa glädje nog, skulle den också aldrig yttra sig i glada tillställningar. Så är man säker, att i de högsta samhällsklasserna, hvilka välstånd och fördom förleder til ett sysslolöst lif, sällan finna någon verkligt glädje, och man hör den mesta klagan öfver, att det icke är roligt, just ibland dem, som mest roa sig. Arbetaren deremot har väl sorg och bekymmer, men vet aldrig af ledsnad, om icke någon stund om söndagarne, då han icke orkar hvarken läsa i psalmboken eller sofva. Arbete och glädje äro sålunda synonyma – om arbetet icke är slafvens, utan arbetaren är fri man. 20

När man nu påstår, att samtiden icke är glad, så yrkar man också, att den är overksam. Men sednaste halfsekels historia bevisar klarligen, att om tiden någonsin plägar lägga sig på latbänken, så har åtminstone sednaste tid undvikit det. Verldshistorien kan knappt uppvisa någon period, rikare på omhvälfningar i staten, i vetenskapen, i industrin, i tänkesätt och seder; och närvarande stund lofvar en icke mindre inflytelserik förändring inom kyrkan och i det religiösa vetandet. Den som vill förneka, att dessa hvälfningar fört menskligheten framåt till andlig frihet och förädling, den bekänner endast sin egen blindhet och bristande eller falska bildning. Man behöfver blott fästa sig vid de bemödanden, som i närvarande stund äro verksamma för den stora massans bildning bland de kristna folken, för förmildrandet af arbetarens ofta hårda lott, för brottslingars vård och förbättring, för slafveriets afskaffande, för kristna religionens utbredande, och man måste medgifva att mensklighetens ädlaste känslor och tankar äro väckta till välsignelserik verksamhet. Lifvet inom Europas nationer, den nyvaknade nationalandan, sträfvet för en förbättrad statsform, för samvetsfrihet, för yttranderätten, för jemnlighet i borgerliga rättigheter, met ett ord för fritt utrymme åt utvecklingen af alla människans andliga krafter, detta lif vittnar lika kraftigt för samtidens glada mod och lefvande håg. 30 40

Tiden glädjer sig såsom allt, hvad lif och anda har, af sitt lif, sin egen tillvaro. Om vår tid i salongerna icke är glad, så kommer detta sig troligen deraf, att tidens lif icke i dem finnes. Och då Helsingfors Tidningar efter långt kringstökande tror sig finna, att vår tid icke är glad, så bevisar detta blott, att H. T. aldrig råkat stöta på samtidens lif och anda. Der dessa i sin fullhet äro närvarande, der finnes sannerligen intet rådrum för ledsnaden, utan ett gladt mod, som fröjdas öfver sina 50

¹ I förbigående kan den underrättelsen vara gagnelig, att Svensken icke förstår, hvad det är att »hafva ledsamt,» ett uttryck, som hörer blott oss Finnar till.

sträfvandens framgång, utan att dock nedslås af motgången, om denna råder öfver dess bemödanden. Ty der finnes visshet, att tidsandan slutligen ger sig en tillvaro, mäktig att ur sitt sköte fostra den kommande tiden.

Skulle också »vår tid» särskildt i vårt land visat sig serdeles fattig på glädje, så har denna företeelse samma orsak, den nemligen, att tidsandan härstädes ännu icke förmått lifva sinnena till glad verksamhet. Hvad helst man må kunna anföra som orsak till detta förhållande, säkert är likväl, att utrymme för en tidsenlig verksamhet här icke saknas. Men den bevisas icke derigenom, att man klagar öfver vår tids ondska, samt beklagar, att den icke är rätt rolig och glad. Minst bör man tillvita tiden, att en del af dess barn äro i saknad af dess anda; ty denna kommer icke öfver de sofvande utan öfver dem, som vaka och arbeta. Tyvärr gifvas här söfvande förhållanden många. Men en fast vilja ser inga hinder, och äfven i den mest inskränkta krets har människan att verka mera, än den korta lifstråden tillåter henne att medhinna. Detta bevisar sig i vårt land förnämligast vid det vaknade sträfvandet för en nationel bildning; och den, som uppriktigt sluter sig till detta sträfvande, skall säkert icke känna någon saknad af glädje. Blir detsamma engång allmän håg hos bildningens sakförare i landet och vinner framgång, så skall troligen något af nämnda glädje sprida sig äfven till salongerna. Då skola H. T. få mindre anledning än nu att påstå, det tiden icke är glad. Men det vore ännu bättre, om H. T. genast började arbeta för en sådan »vår tid.» H. T. skulle dervid sjelfva finna glädje och försonas med tiden, af hvars anda ännu ingen enda fläkt råkat vidröra dem. Det vore äfven en vinning för saken, hvilken är af alltför storsinnt natur, för att försmå någons krafter, icke en gång deras, som oblygt skylla sin egen dåsighet och mattighet på tiden.

30

8 OM SPANMÅLSHANDELN.

Saima n:o 37 11.IX 1845

Om man redan öfver andra grenar af handel skrifvit och talat mycket, så har spanmålens ojemförligt stora vigt framför hvarje annan handelsartikel än mer gjort den till föremål för alla statsekonomers betänkan- den icke mindre än för en mångfald af styrelseåtgärder. Tider hafva funnits, då all egentlig handel med spanmål varit förbjuden eller på annat vis vexerad, då man fastställt ett högsta pris för varan och tvungit dess innehafvare att upplåta sina förråder, då man till och med afspärrat skilda provinser i samma land, för att hindra spanmålens uppköpande och utförsel ifrån den ena eller andra provinsen. Alla dessa mångfaldiga, såsom man nu erkänner, förvända åtgärder föran- ledde Adam Smith till det påstående: »att en af de hufvudsakligaste orsakerna till hungersnöd vore just de åtgärder, hvilka man vidtagit att förekomma densamma.»

Man kan i sanning betrakta det för en stor principernas seger öfver fördomen, att numera åtminstone den inhemska spanmålshandeln är fri, så vidt vi känne, uti hvarje land i Europa. Med rätta benämnes fasthållandet vid det motsatta förfarandet en fördom, då de tider ännu icke äro alltför långt aflägsnade, på hvilka spanmålshandlande och kornjude voro lika betydande benämningar, och på hvilka massans okunnighet och styrelsernas eftergift för densamma stämplade idkan- det af denna så viktiga handelsgren med förakt. Det är känt, att

50